

ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ МЕЖДИНЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ НА „ТЕКСИМ БАНК“ АД /БАНКАТА/ ЗА ЧЕТВЪРТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2023 ГОДИНА

Настоящите пояснителни бележки към междинен консолидиран финансов отчет на „Тексим Банк“ АД /Банката–майка/ се отнасят за дейността на „Тексим Банк“ АД и контролираните от нея дъщерни дружества - УД „Тексим Асет Мениджмънт“ ЕАД, „Тексим Проджект Къмпани“ ЕООД и „Тексим Солюшънс“ ЕООД, като една отчетна единица (Групата).

Настоящият финансов отчет е междинен финансов отчет и е изготвен за периода 1 януари - 31 декември 2023 г. Сумите са представени в хиляди български лева (хил. лв.).

Настоящият междинен финансов отчет е изготвен с общо предназначение и при спазване на принципа за действащо предприятие. Групата изготвя финансовите отчети в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане /МСФО/, издадени от Съвета по международни счетоводни стандарти и разясненията за тяхното прилагане на Комитета за разяснение на МСФО, приети от Комисията на Европейския съюз и приложими в Република България.

Междинният консолидиран отчет е изготвен в съответствие с МСС 34 „Междинно финансово отчитане“.

1. Информация за счетоводната политика

През четвърто тримесечие на 2023 г. Групата е прилагала счетоводна политика и методи на оценка на активите и пасивите в съответствие с изискванията на международните счетоводни стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС.

Определяне на бизнес модела

Класификацията и последващата оценка на финансовите активи зависи от резултатите от теста за определяне дали паричните потоци от актива са само главници и лихви и теста на бизнес модела. Групата е определила бизнес модела на ниво, което отразява как групите финансови активи се управляват заедно за постигане на определена бизнес цел. Тази оценка включва преценки отразяващи как се оценява и измерва представянето на активите, рисковете, които влияят на представянето. Групата наблюдава финансовите активи, оценявани по амортизирана стойност и тези оценявани през друг всеобхватен доход, които са отписани преди техния падеж, за да разбере причините за отписване и дали тези причини са в съответствие с бизнес модела, по който се държат тези активи. Наблюдението е част от политиката за продължаваща оценка за това дали приетият модел, продължава да бъде подходящ и съответно, ако не е подходящ да се извърши необходимата прекласификация на тези активи.

Съществено нарастване на кредитния риск

Очакваната кредитна загуба (ОКЗ) се измерва за дванадесетмесечна база за активи от Фаза 1 и на база целият живот на активите за активи от Фаза 2 и 3. Даден актив се прехвърля във фаза 2, когато неговият кредитен риск значително се е повишил от първоначалното признаване, като се вземат количествени и качествени показатели и информация.

Признаване и отписване

Финансовите активи и финансовите пасиви се признават, когато Групата стане страна по договорните условия на финансовия инструмент.

Финансовите активи се отписват, когато договорните права върху паричните потоци от финансовия актив изтичат или когато финансовият актив и по същество всички рискове и изгоди се прехвърлят.

Финансовите пасиви се отписват, когато задължението, посочено в договора, е изпълнено, е отменено или срокът му е изтекъл.

Класификация и първоначално оценяване на финансови активи

Първоначално финансовите активи се отчитат по справедлива стойност, коригирана с разходите по сделката, с изключение на финансовите активи по справедлива стойност през печалбата или загубата и вземания, които не съдържат съществен финансов компонент. Първоначалната оценка на финансовите активи по справедлива стойност през печалбата или загубата не се коригира с разходите по сделката, които се отчитат като текущи разходи. Първоначалната оценка на търговските вземания, които не съдържат съществен финансов компонент, представлява цената на сделката съгласно МСФО 15.

Класификацията на финансовите активи се определя на базата на следните две условия:

- бизнес моделът на Групата за управление на финансовите активи;
- характеристиките на договорните парични потоци на финансовия актив.

Последващо оценяване на финансовите активи

Дългови инструменти по амортизирана стойност

Финансовите активи се оценяват по амортизирана стойност, ако активите изпълняват следните критерии и не са определени за оценяване по справедлива стойност през печалбата и загубата:

- дружеството управлява активите в рамките на бизнес модел, чиято цел е да държи финансовите активи и да събира техните договорни парични потоци;
- съгласно договорните условия на финансовия актив на конкретни дати възникват парични потоци, които са единствено плащания по главница и лихва върху непогасената сума на главницата.

Тази категория включва недеривативни финансови активи като заеми и вземания с фиксирани или определими плащания, които не се котираг на активен пазар. След първоначалното признаване те се оценяват по амортизирана стойност с използване на метода на ефективната лихва. Дисконтиране не се извършва, когато ефектът от него е несъществен.

Търговски вземания

Търговските вземания са суми, дължими от клиенти за продадени стоки или услуги, извършени в обичайния ход на стопанската дейност. Обикновено те се дължат за уреждане в кратък срок и следователно са класифицирани като текущи. Търговските вземания се признават първоначално в размер на безусловното възнаграждение, освен ако съдържат значителни компоненти на финансиране. Групата държи търговските вземания с цел събиране на договорните парични потоци и следователно ги оценява по

амортизирана стойност, като използва метода на ефективната лихва. Дисконтиране не се извършва, когато ефектът от него е несъществен.

Финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата

Финансови активи, за които не е приложим бизнес модел „държани за събиране на договорните парични потоци“ или бизнес модел „държани за събиране и продажба“, както и финансови активи, чиито договорни парични потоци не са единствено плащания на главница и лихви, се отчитат по справедлива стойност през печалбата или загубата. Всички деривативни финансови инструменти се отчитат в тази категория с изключение на тези, които са определени и ефективни като хеджиращи инструменти и за които се прилагат изискванията за отчитане на хеджирането (виж по-долу).

Промените в справедливата стойност на активите в тази категория се отразяват в печалбата и загубата. Справедливата стойност на финансовите активи в тази категория се определя чрез котираны цени на активен пазар или чрез използване на техники за оценяване, в случай че няма активен пазар.

Финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход

Банката отчита финансовите активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, ако активите отговарят на следните условия:

- Банката управлява активите в рамките на бизнес модел, чиято цел е да държи финансовите активи, за да събира договорни парични потоци и да ги продава; и
- Съгласно договорните условия на финансовия актив на конкретни дати възникват парични потоци, които са единствено плащания на главница и лихви върху непогасената сума на главницата.

Финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход включват:

- Дългови ценни книжа, при които договорните парични потоци са само главница и лихви, и целта на бизнес модела на дружеството за държане се постига както чрез събиране на договорни парични потоци, така и чрез продажба на финансовите активи.

При освобождаването от дългови инструменти от тази категория всяка стойност, отчетена в преоценъчния резерв на инструментите се прекласифицира в печалбата или загубата за периода.

Обезценка на финансовите активи

Изисквания за обезценка съгласно МСФО 9, използват повече информация, ориентирана към бъдещето, за да признаят очакваните кредитни загуби – моделът за „очакваните кредитни загуби“, който замества „модела на понесените загуби“, представен в МСС 39.

Инструментите, които попадат в обхвата на изискванията за обезценка, включват:

- дългови инструменти, отчитани по амортизирана стойност: кредити и вземания, парични вземания, търговски и други финансови активи, активи по договори, признати и оценявани съгласно МСФО 15, както и кредитни ангажименти;
- дългови инструменти оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход.

Кредити и вземания

Признаването на кредитни загуби вече не зависи от настъпването на събитие с кредитна загуба. Вместо това Групата разглежда по-широк спектър от информация при оценката на кредитния риск и оценяването на очакваните кредитни загуби, включително минали събития, текущи условия, разумни и поддържащи прогнози, които влияят върху очакваната събираемост на бъдещите парични потоци на инструмента.

При прилагането на този подход, насочен към бъдещето, се прави разграничение между:

- финансови инструменти, чието кредитно качество не се е влошило значително спрямо момента на първоначалното признаване, или имат нисък кредитен риск (Фаза 1) и
- финансови инструменти, чието кредитно качество се е влошило значително спрямо момента на първоначалното признаване, или на които кредитният риск не е нисък (Фаза 2)
- „Фаза 3“ обхваща финансови активи, които имат обективни доказателства за обезценка към отчетната дата.

12-месечни очаквани кредитни загуби се признават за първата категория, докато очакваните загуби за целия срок на финансовите инструменти се признават за втората категория. Очакваните кредитни загуби се определят като разликата между всички договорни парични потоци, които се дължат на Групата и паричните потоци, които тя действително очаква да получи („паричен недостиг“). Тази разлика е дисконтирана по първоначалния ефективен лихвен процент (или с коригирания спрямо кредита ефективен лихвен процент).

Изчисляването на очакваните кредитни загуби се определя на базата на вероятно претеглената приблизителна оценка на кредитните загуби през очаквания срок на финансовите инструменти.

Търговски и други вземания и активи по договор

Групата използва опростен подход при отчитането на търговските и други вземания, както и на активите по договор и признава загуба от обезценка като очаквани кредитни загуби за целия срок. Те представляват очаквания недостиг в договорните парични потоци, като се има предвид възможността за неизпълнение във всеки момент от срока на финансовия инструмент. Групата използва своя натрупан опит, външни показатели и информация в дългосрочен план, за да изчисли очакваните кредитни загуби на индивидуална база и ако е приложимо, на колективна база.

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход

Групата признава очакваните 12-месечни кредитни загуби за финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход. Към всяка отчетна дата Групата оценява дали съществува значително увеличение на кредитния риск на инструмента и за целта се взема предвид наличната информация като неблагоприятни промени в дейността, икономически или финансови условия, които могат да засегнат способността на издателя на дълговия инструмент да изпълни задълженията си по дълга или неочаквани промени в оперативните резултати на емитента.

Ако някой от тези показатели води до значително увеличение на кредитния риск на инструментите, Групата признава за тези инструменти или за този клас инструменти очаквани кредитни загуби за целия срок на инструмента.

Лизингови договори

Групата прилага изискванията на МСФО 16 „Лизинг“ за признаване на лизингово задължение, отразяващо бъдещите лизингови плащания и „право за ползване на актив“. Банката признава договор, съдържащ лизинг, когато договорът предоставя правото на контрол върху ползването на актива за период по-дълъг от една година.

Класификация и оценяване на финансовите пасиви

Финансовите пасиви се оценяват първоначално по справедлива стойност и, където е приложимо, се коригират по отношение на разходите по сделката, освен ако Групата не е определила даден финансов пасив като оценяван по справедлива стойност през печалбата и загубата. Финансовите пасиви се оценяват последващо по амортизирана стойност, използвайки метода на ефективната лихва. Всички разходи свързани с лихви и, ако е приложимо, промени в справедливата стойност на инструмента, които се отчитат в печалбата или загубата, се включват във финансовите разходи или финансовите приходи.

Имоти, машини и съоръжения

Дълготрайните материални активи включват имоти, машини и съоръжения (в т.ч. активи с право на ползване съгласно МСФО 16). Дълготрайните материални активи, с изключение на земи и сгради, се отчитат по модела на цената на придобиване, минус натрупаната амортизация и натрупаните загуби от обезценка. Цената на придобиване включва всички разходи по придобиване и привеждане на актива в готовност за употреба и платените мита и невъзстановими данъци.

Земите и сградите включват основно офиси на Групата. Земите и сградите се отчитат по преоценена стойност, на базата на оценка от независими външни оценители, намалена с последваща натрупана амортизация. Честотата на подобни преоценки е при необходимост, когато справедливата стойност на дълготрайните активи съществено се различава от тяхната балансова стойност.

Увеличенията в балансовата стойност, възникващи при преоценка, се отнасят към преоценъчния резерв в собствения капитал. Намаленията, които се нетират с предишни увеличения, се начисляват за сметка на преоценъчния резерв. Всички останали намаления се отнасят в текущата печалба или загуба.

Амортизациите на имоти, машини и съоръжения са изчислени по линейния метод, така че изхабяването им да отговаря на предвидения за тях полезен живот.

Материални запаси

Материалните запаси включват материали, горива и активи, придобити като обезпечение по кредити предназначени за продажба. В себестойността на материалните запаси се включват директните разходи по закупуването им. Финансовите разходи не се включват в стойността на материалните запаси. Към края на всеки отчетен период материалните запаси се оценяват по по-ниската от себестойността им и тяхната нетна реализуема стойност. Сумата на всяка обезценка на материалните запаси до нетната им реализуема стойност се признава като разход за периода на обезценката.

Валутна преоценка

През четвъртото тримесечие на 2023 г. Групата е извършвала ежедневна преоценка на всички валутни активи и пасиви и условни позиции съобразно курса на БНБ за съответния ден.

Сделки със свързани лица

Банката е извършвала сделки със свързани лица, като е отпускала кредити, привличала парични средства и други. Всички сделки със свързани лица са сключени при обичайни търговски условия в хода на дейността на Банката и не се отличават от пазарните условия. Сделките със свързани лица не са съществени по смисъла на Закона за публичното предлагане на ценни книжа.

2. По-съществени събития и сделки през отчетния период

През четвъртото тримесечие на 2023 г. Групата не е извършвала обезценка на инвестициите в дъщерни предприятия, на стоково-материалните запаси, на дълготрайните материални и нематериални активи поради липса на признаци за потенциална обезценка на тези активи.

През четвърто тримесечие на 2023 г. Групата е начислила отсрочен данъчен пасив в размер на 79 хил. лв. нетно, във връзка с признаване на ефекта от първоначално прилагане на промените в МСС 12 за отчитане на отсрочени данъци в/у Активи с право на ползване и лизингови задължения до 31.12.2022 г. (т.е. за минали години). Този ефект е отчетен като намаление на Неразделената печалба за минали години. През четвъртото тримесечие на 2023г. Групата е продала кредити, отчитани по амортизирана стойност, като е отчела нетна загуба в размер на 430 хил. лв.

През четвърто тримесечие на 2023 г. Групата е начислила провизии за плановете с дефинирани доходи. Съгласно разпоредбите на Кодекса на труда, всеки служител има право на компенсация, в размер до две или шест брутни заплати при пенсиониране, в зависимост от прослуженото време. Провизиите се начисляват на база оценка от независим лицензиран актюер, чрез прилагането на кредитния метод на прогнозираните единици съгласно МСС 19. Сегашната стойност на бъдещите задължения за изплащане на дефинирани доходи към 31.12.2023 г. възлиза на 530 хил. лв.

През четвъртото тримесечие на 2023 г. са настъпили изменения в размера на поетите условни и неотменяеми задължения, като размерът на издадените гаранции се е намалил с 4,86%, а неусвоените ангажименти по договорени кредити се е увеличил с 32,25% спрямо края на предходната година.

През четвъртото тримесечие на 2023 г. в нивата на йерархия на справедливите стойности на финансовите активи не са произтекли промени.

3. Информация за сезонност, или цикличност на междинните операции

През четвъртото тримесечие на 2023 г. не са извършвани междинни операции, произтичащи от специфична сезонност, или цикличност. Всички междинни операции през този период произтичат от обичайната дейност на Групата.

4. Информация за необичайни по размер и характер промени в активи, пасиви, собствен капитал, приходи и разходи

През четвъртото тримесечие на 2023 г. не са възникнали необичайни позиции по отношение активите, пасивите, приходите и разходите. Общата сума на активите в

отчета за финансовото състояние на Групата към 31.12.2023 г. е в размер на 645 111 хил. лв., като е отчетено увеличение спрямо общата сума на активите към 31.12.2022 г. с 8,02%. В абсолютна стойност увеличението е с 47 875 хил. лв., което е резултат основно от увеличение на финансовите инструменти по справедлива стойност в печалбата или загубата, на финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, както и вземанията по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа и вземанията от банки.

През четвъртото тримесечие на 2023 г. се наблюдава и нарастване на привлечените средства от клиенти, различни от кредитни институции.

В рамките на четвъртото тримесечие не са отразявани операции по извънредните статии на отчета за всеобхватния доход, в резултат на което формираният финансов резултат към 31.12.2023 г. произтича единствено от приходи и разходи, свързани с обичайната дейност на Групата. През периода не са извършвани корекции на допуснати и отразени във финансови отчети в предходни периоди фундаментални грешки.

5. Информация за издадени, обратно изкупени и погасени дългови и капиталови ценни книжа

През четвъртото тримесечие на 2023 г. Групата няма обратно изкупени, или погасени свои дългови ценни книжа, както и обратно изкупени, или погасени капиталови ценни книжа.

През четвъртото тримесечие на 2023 г. „Тексим Банк АД“ няма просрочени задължения за лихви и главница по емитирания през 2020 г. облигационен заем.

6. Информация за начислени/изплатени/ дивиденди

През четвъртото тримесечие на 2023 г. Групата не е начислявала, или изплащала дивиденди на своите акционери.

7. Събития след датата на отчета

Не са възникнали коригиращи събития, или значителни некоригиращи събития след датата на финансовия отчет.

8. Информация за важни събития, настъпили през четвъртото тримесечие на 2023 г.

Продължаващият вече втора година военен конфликт в Украйна има съществен принос за нарасналата глобална геополитическа несигурност и последваща пазарна волатилност. През първата половина на м. октомври 2023 г. в региона на Близкия Изток между Израел и ислямското движение за съпротива Хамас избухна въоръжен конфликт, който допълнително засили геополитическото напрежение не само в региона, но и в глобален мащаб, като този конфликт остава неразрешен и до днешни дни.

В отговор на високата инфлация в глобален план водещите централни банки през 2022 г. започнаха решителен цикъл на рестриктивна парична политика, изразяващ се в съществено и бързо повишаване на основните лихвени проценти и недотам успешни опити за ограничаване на огромната ликвидност на финансовите пазари. Въпреки че през първите девет месеца на миналата година този процес продължи, през последното тримесечие на 2023 г. водещите централни банки преустановиха повишаването на

основните лихви в условията на понижаваща се инфлация и сравнително добри данни за безработицата и за ръста на БВП. Към настоящия момент преобладаващ анонс от централните банки е запазване на лихвите на високи нива с основна цел допълнително понижаване на инфлацията и приближаването ѝ до целевото ниво от 2%, като болшинството пазарни участници предвиждат започване на цикъл на понижение на лихвите от втората половина на 2024 г.

В „Тексим Банк“ АД се следят, анализират и оценяват регулярно динамиката на пазарната конюнктура и промените в геополитическата и макроикономическата обстановка в страната и чужбина. В тази връзка се наблюдават и анализират регулярно решенията и политиките както на Българска Народна Банка (БНБ), така и на водещите в глобален план централни банки, а именно Европейската Централна Банка (ЕЦБ) и Федералния Резерв на САЩ (ФЕД). През 2022 г. ЕЦБ промени коренно своята експанзионистична парична политика, провеждана през последните няколко години, и през втората половина на годината повиши основните лихви общо с 250 базисни точки. От началото на 2023 г. ЕЦБ продължи допълнително да „затяга“ паричната политика, и повиши основните лихвени проценти с нови 200 базисни точки. Така към края на месец септември 2023 г. основната лихва на ЕЦБ по рефинансиращите операции достигна 4.50%, а лихвата по депозитното улеснение (т.е. лихвата, която банките получават по депозираните средства при ЕЦБ) достигна 4.00% - това е най-високото ниво от създаването на Еврозоната от началото на 1999 г. Основна цел на провежданата през последните две години монетарна политика е борба с високата инфлация и по възможност запазване на положителен икономически растеж, като последните данни за базисната инфлация (изключваща храните и енергийните ресурси) са за постепенно намаление, което е основание за промяна в паричната политика през следващите няколко месеца. Посочените по-горе обстоятелства са основните причини за значителна промяна в цената на левовия ресурс в България, измерен чрез публикувания от БНБ на дневна база индекс ЛЕОНИА Плюс, който представлява среднопретеглена стойност на лихвените проценти по всички сделки за необезпечени еднодневни депозити в български левове на междубанковия пазар в България. Този индекс имаше отрицателни стойности през последните няколко години включително до месец юли 2022 г., след което започна съществена и бърза промяна, така че в края на 2022 г. достигна нива от 1.82%, а в края на 2023 г. индексът е на нива от 3.80%, т.е. запазвайки се на нивата от края на м. септември 2023 г.

През четвъртото тримесечие на 2023 г. Групата продължава да извършва задълбочен анализ, ежедневен мониторинг, анализ, оценка и управление на риска, свързан с различните банкови дейности (кредитен, пазарен, ликвиден, операционен), с цел поддържането му на приемливи нива.

През четвъртото тримесечие на 2023 г. не са настъпили други събития, оказали съществено влияние върху финансовия резултат на Групата.

Ивайло Дончев
Изпълнителен директор

Мария Видолова
Изпълнителен директор

Добротанов
Главен счетоводител